Pla de classe gratuït · ODS 1 · Fi de la pobresa

1 La pobresa és més que diners

Edats 11–13 · 60 minuts

Il·lustració de Noemí Villamuza, de La dona arbre · © Noemí Villamuza

El conte · *La dona arbre*

Quan l'Abril vol estar sola, s'amaga al seu refugi secret i deixa volar la imaginació. Un dia es troba al bell mig d'un paratge africà desèrtic i s'imagina una dona que baixa d'un autobús a les portes d'un poblat. És la Wangari, que torna després de molts anys d'estudiar fora i troba la seva terra erma: ja no hi ha arbres, les llacunes són buides, els infants passen gana i les dones, amb l'esquena corba, han d'anar cada dia més lluny a buscar llenya i aigua. Al bosc dels arbres més vells, la Wangari desenterra set rebrots i els planta a l'antic hort de la família. La veïna gran del davant s'hi apunta, després ho fan altres dones, i juntes aixequen tendes de roba per fer germinar llavors mentre els homes se'n burlen. La Wangari, tossuda, també anirà a buscar diners i ajuda. Ricardo Alcántara s'inspira en Wangari Maathai, fundadora del moviment Cinturó Verd i Premi Nobel de la Pau el 2004.

Text de Ricardo Alcántara · Il·lustracions de Noemí Villamuza

Pregunta per al debat

Què fan les dones per protegir les llavors fins que germinen? Per què la primera tenda els surt tan fràgil?

Objectius d'aprenentatge

- Explicar per què la pobresa és «multidimensional» fent servir com a mínim 3 dimensions (ingressos, salut, educació, condicions de vida).
- Fer servir dades senzilles del perfil d'una família per decidir quines necessitats no estan cobertes.
- Identificar 3 serveis o llocs de l'entorn que ajuden les persones amb dificultats i descriure què fa un d'ells.

Materials

- Quatre perfils impresos de famílies de ficció (un per grup, vegeu l'activitat principal)
- Paper DIN A3 i retoladors de colors
- Pissarra
- Opcional: mapa local o mapa imprès de l'entorn de l'escola

Paraules clau

pobresa extrema — viure amb menys diners que el llindar internacional de pobresa fixat pel Banc Mundial

multidimensional — que té moltes parts o cares, no només una

ingressos — els diners que rep una persona o una família

prestacions socials — ajuda del govern per a les persones que la necessiten

xarxa de seguretat — suport que evita que les persones caiguin en dificultats més greus

privació — no tenir una cosa important que necessites

Vincles curriculars

Ciències: La salut humana i les necessitats del cos; l'aigua neta i la nutrició.

Geografia: El desenvolupament arreu del món; comparar llocs i condicions de vida.

Ciutadania: Drets i responsabilitats; com les comunitats i els governs donen suport a les persones (prestacions socials, beques de menjador, atenció sanitària).

Matemàtiques: Lectura de taules i estadística senzilla; «1 de cada 10» com a fracció i com a percentatge.

Llengua: Lectura per obtenir informació; explicar una idea amb proves.

Competència EDS de la UNESCO: Competència de pensament sistèmic

Passos de la classe

Rics en què? · 10 minuts

Docent

- Escriviu a la pissarra: «Dues famílies tenen exactament els mateixos ingressos. Pot ser que una sigui molt més pobra que l'altra?»
- Doneu 2 minuts als alumnes per comentar-ho en parelles i recolliu idees (una viu lluny d'un centre de salut, una no té aigua neta, un infant no pot anar a l'escola).
- Compartiu la dada: aproximadament 1 de cada 10 persones al món viu en pobresa extrema, i moltes més no tenen coses bàsiques com atenció sanitària o aigua segura.

Alumnat

- Comenta la pregunta amb un company o companya.
- Anota una idea sobre què més necessiten les persones, a part dels diners.

Perfils de famílies: troba les mancances · 22 minuts

Docent

- Doneu a cada grup un perfil de ficció, per exemple: «La família Amaro: dos adults i tres fills. Els pares treballen moltes hores per un sou baix. El centre de salut més proper és a dues hores a peu. La filla gran va a buscar aigua cada matí i sovint falta a l'escola. La casa té electricitat.»
- Demaneu als grups que dibuixin un «quadre de comandament» amb 5 indicadors: Diners, Salut, Educació, Aigua i aliments, Seguretat. Pinten cada indicador de verd, groc o vermell, amb proves extretes del perfil.
- Pregunteu: quin ÚNIC canvi milloraria més indicadors alhora? (Per exemple, un punt d'aigua a prop allibera temps per anar a l'escola.)
- Cada grup informa en 60 segons; anoteu a la pissarra les idees de «canvi únic» i feu notar com es connecten les dimensions.

Alumnat

- Llegeix el perfil i subratlla les proves de cada dimensió.
- Pinta els 5 indicadors i escriu una raó per a cadascun.
- Poseu-vos d'acord en un canvi que ajudi més i explica per què.

La missió: «🗺️ Community Helpers Map» (mapa d'ajudants de la comunitat) · 18 minuts

Docent

- Expliqueu que la pobresa la vencen les comunitats, no només les persones individualment.
- Feu junts l'Spark de la missió i després deixeu que els alumnes comencin el pas Do a classe amb un mapa de l'entorn de l'escola.
- Acordeu que el pas Prove (esbrinar què fa realment un dels ajudants) s'acabarà a casa o a la sessió següent.

Alumnat

- Llegeix l'Spark i comenta'l amb el teu grup.
- Dibuixa el teu barri i marca 3 llocs que ajuden les persones que ho necessiten (per exemple, un banc d'aliments, un centre de salut, una biblioteca, una botiga solidària o un centre cívic).
- Escriu una pregunta que faràs per saber què fa un d'aquests llocs.

Una frase, tres dimensions · 10 minuts

Docent

- Demaneu als alumnes que completin la frase: «La pobresa no és només una qüestió de diners; també té a veure amb...».
- Recolliu 3–4 respostes i després plantegeu el tiquet de sortida.

Alumnat

- Completa la frase fent servir com a mínim dues dimensions.
- Respon el tiquet de sortida.

Tiquet de sortida

Per què dues famílies amb els mateixos ingressos podrien no ser igual de pobres? Posa'n un exemple.

Resposta model: Perquè la pobresa és multidimensional: una família pot viure lluny d'un centre de salut o d'una escola, o no tenir aigua neta, i per tant patir privacions en salut o educació encara que guanyi el mateix.

A casa

Els alumnes acaben a casa el pas Prove de la missió preguntant a un familiar què fa un ajudant de l'entorn (per exemple, un banc d'aliments o un centre cívic) i l'afegeixen al seu mapa.

Atenció a la diversitat · Suport

- Proporcioneu el perfil amb les frases clau ja subratllades i els cinc indicadors ja dibuixats.
- Feu servir un banc de paraules: salut, escola, aigua, diners, seguretat.

Atenció a la diversitat · Ampliació

- Comparar dos perfils i decidir quina família és «més pobra» i després explicar per què depèn del que mesurem.
- Investigar l'Índex de Pobresa Multidimensional del PNUD i fer una llista dels indicadors que fa servir.

Criteris d'èxit

- Sé anomenar com a mínim 3 dimensions de la pobresa.
- Sé fer servir proves d'un perfil per valorar quines necessitats no estan cobertes.
- Sé anomenar ajudants de l'entorn i què fan.

Amb delicadesa

Alguns alumnes del vostre grup poden estar vivint ara mateix amb pocs diners. No demaneu mai als alumnes que descriguin casa seva, els ingressos familiars o les seves pertinences; feu servir el personatge de ficció. Mantingueu el missatge que la pobresa té a veure amb oportunitats injustes, no amb persones mandroses o menys llestes, i assegureu-vos que no es demana a ningú que digui a quin grup pertany.

Gratuït en línia, sense compte

- Mira el vídeo de la missió de l'ODS 1: **eco-heroes.org/ca/sdg/1/**
- Juga al capítol de l'ODS 1: **eco-heroes.org/game/?lang=ca**
- Juga a les preguntes de l'ODS 1: **eco-heroes.org/ca/trivia/?sdg=1**
- Llegeix la guia de lectura gratuïta: **eco-heroes.org/ca/library/la-dona-arbre/**
- Paquet docent de l'ODS 1: **eco-heroes.org/ca/teachers/goal-1-pack/**

Fonts

- UN — Goal 1: End poverty (en anglès) — https://www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/
- World Bank — Poverty overview (en anglès) — https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview
- UNICEF — Child poverty (en anglès) — https://www.unicef.org/social-policy/child-poverty

© 2026 Eco Heroes International SL · CC BY-NC-ND 4.0 · creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/